

Ranheims-
NYTT

For full kraft -

MARS 1961

NR. 1 - 6. ÅRGANG

Foto:
Magni
Gjelsvik.

Vår i fjellet.

INNHold

	side:
Strømrasjonering	1
Ranheim Arbeids- mannsforening 60 år . .	4
R. I. L. 60 år	5
Norges største papir- fabrikk til Trøndelag? 7	
Av Ranheim Papir- fabriks historie	11
Sveisekurs	13
De sosiale trygder	18
Forslagsvirksomheten . .	21
Bilturer	22
Med Ranheim Kraft som startnummer	25
Slekters gang	27
Personalialia m. m.	30

*

Omslagsbildet:
Ranheim 1960

*

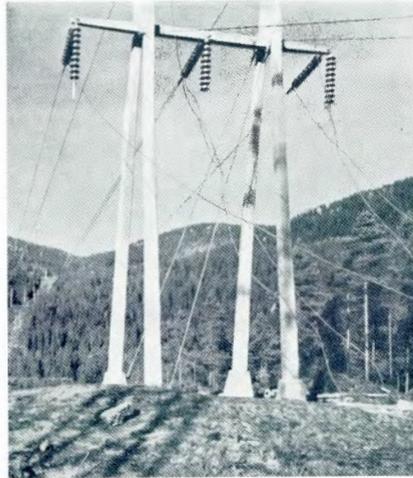
Redaksjonskomiteen:
Th. Overwien
Eivind Ahlberg
Tormod Barstad
Tor Schjetne

Redaktør:
Brynjulf Moksnes

Bedriftsavis for A/S RANHEIM PAPIRFABRIK RANHEIM

Strømrasjonering

Alle vi som bor i Strinda har i vinter hatt langvarige nattutkoblinger avbrutt av noen dagers (eller skal vi si netters) «lysfest» i selve julen. Avisene har vært fulle av stoff om vann- og kraftmangel langs hele kyststripen fra Stavanger og nordover. Men på Østlandet har det regnet både sommer, høst og vinter, etter at man der hadde store vanskeligheter for vel et år siden. Det er nok ikke for ingenting at det arbeides med en stamlinje som vil knytte Trøndelag og Møre sammen med Østlandet. Det er jo gjerne slik

at er det tørt i den ene landsdelen, er det fuktig i den annen og omvendt. Stamlinjen ventes ferdig om et års tid.

Når dette skrives har vi ennå ikke hatt produksjonsinnskrenkninger i vinter som følge av vann- eller kraftmangel, og vil neppe heller ha fått det når dette leses. Men om vi slipper helskinnet igjennom til vår og sommer er det ennå for tidlig å si noe sikkert om, men meget tyder på at vi vil slippe heldig fra det.

Også forrige vinter var meget vanskelig for de nordenfjelske kraftverker. Ja, her ligger litt av årsaken til årets vanskeligheter. Det lykkes nemlig ikke i sommer å fylle opp de magasiner som var så langt nedtappet ifjor vinter. Etter den fine sommer 1960 får vi nok håpe på en regnfull sommer 1961, selv om feriegledene da ikke blir de samme.

Mange har lagt merke til at vass-situasjonen i Jonsvatnet ikke er så rent ille. Det er bare den hake ved det at Jonsvatnet etterhvert spiller en mindre og mindre rolle i vår kraftforsyning. Dette skal vi belyse litt nærmere.

Inntil 1928 var Jonsvatnet med Vikelven vår eneste kraftkilde. Tørke og øket vannforbruk bragte oss i en krise vinteren 1927/28 og noe måtte gjøres. Produksjonsinnskrenkning som følge av vannmangel stod for døren. Under direktør Thorry Kiærs personlige og dynamiske ledelse ble det på utrolig kort tid innkjøpt bl. a. en gammel dampmaskin fra Follum Fabrikker, Hønefoss. Den ble tilkoblet hollenderi-akselen og produserte som mottrykksaggregat ca. 300 HK. Samtidig ble Valen i Jonsvatnet kanalisert, Vikelven ovenfor og nedenfor Osen rensket opp og grunneiernes tillatelse til ekstraordinær nedtapping innhentet. Foruten egne krefter fikk vi til alle disse arbeider god hjelp, bl. a. fra Norsk Dampkjelforening, ingeniør Hallfrid Høyem, ingeniør S. S. Klingenberg, ingeniør S. Barre m. fl. Det var ikke lett å oppnå samtykke fra alle Jonsvatnets oppsittere om senkningen, og mangen pussig historie kunne fortelles fra de dager, bl. a. fra makeskiftet med Valens eier («Prinsen») idet vi byttet bort Osplassen med et jordstykke ved Valen for å bli grunneier der oppe.

3 ukers feriestans var ikke til å unngå, men i juni kom dampmaskinen i drift, og senere på året fikk vi tilknytning til Fjæremsfossen komm. kraftselskap via Fagrabrekkalinjen, og siden den gang har vi jevnt og sikkert — også med en del hopp — øket vårt strømabonnement. Fra beskjedne 300 kW er vi etterhvert kommet opp i over det 11-dobbelte, idet vi i vinter tar ut ca. 3.500 kW. Ja, i sommer var vi oppe i 5000

kW, hvilket vi nå kan takke den relativt gode vannsituasjon i Jonsvatnet for.

I denne forbindelse kan minnes om den utvidede regulering av Jonsvatnet vi fikk ekspropriert for et par år siden, og som nå snart kommer godt med, om ikke vær-situasjonen snur brått om til meget regn.

Jonsvatnets andel i kraftproduksjonen er altså stadig avtatt. Til enhver rasjonalisering og utvidelse av produksjonen har vi trengt mere kraft, ikke minst etter installasjonen av PM 4 og 5. Våre innkjøp av elektrisk kraft for 1960 har utgjort ca. 22 millioner kW (kilowatt-timer) til et kostende av ca. 800 000 kroner. Selv produserte vi bare ca. 4 mill. kW.

Uten kjøpekraft hadde det følgelig blitt minimal produksjon.

For å produsere ett tonn kraftpapir av den veden som hver dag tilføres fabrikken, medgår ca. 900 kWh, eller like meget kraft som en elektrisk kokeplate på 1 kilowatt bruker om den står på sammenhengende i 38 døgn!

Men tilbake til den aktuelle situasjon. Tautrekkingen mellom Kraftsambandet og Departementet om fordeling av den disponible kraft mellom statsbedriften Årdal og Sunndal Verk på den ene side, den sivile sektor og den private industri på den annen, har lenge gjort det uklart hvilke kvoter og rasjoneringsprosjenter vi har kunnet regne med. Og ingen har til dags dato (13. februar 1961) kunnet gi oss sikre opplysninger herom, heller ikke om hvor meget av den rasjonering vi skulle hatt (med eventuell stans til følge) som er blitt dekket ved hjelpsomhet fra Trondheim kommunes side. Vi har nemlig fått kjøpt dampprodusert elektrisitet fra Trondheim (bl. a. fordi vi har kunnet hjelpe byen med drikkevann fra Jonsvannet. Fra Orkla Grube-Aktiebolag (ved datterselskapet Salvesen & Thams, Thamshavn), har vi for februar kjøpt inn 1/2 million kWh og kan nok få kjøpt mere. Fremdeles er det muligheter for kjøp av dampkraft fra Sverige, ja fra Malmø har vi i hele vinter fått strøm til Kraftsambandet. Intet forundrer oss snart lenger i romfartøyenes tidsalder, men det er nå likevel pussig å tenke på at vi delvis kjører fabrikken med kraft fra Sveriges sydligste by, og at elektrisiteten derfra flyr gjennom ledningsnett med en hastighet av ca. 300.000 kilometer i sekundet! Men kanskje var de mere forundret de arbeidere i fabrikken i 1884 som for første gang så elektrisk lys fra de 40 kultrådlamper enn vi er i dag ved synet av en sputnik.

Th. Overvren

Ranheim Arbeidsmannsforening 60 år

23. mars 1901 fikk Ranheim sin egen fagforening. Det er ikke så helt sikkert at begivenheten fra bedriftens side ble markert med lykkønskning på festblankett til Ranheim Arbeidsmannsforenings første formann, Severin Saksvik. Nå ja, meget har endret seg i de forløpne 60 år, og det var ikke meningen å komme inn på den historiske utvikling på arbeidslivets område. Vi vil bare nøye oss med å konstatere at i dag er det umulig å tenke seg arbeidsavtalene ordnet på annet vis enn at bedriftene sammen med de stedlige organisasjoner utarbeider detaljene.

Det er i dagens situasjon like umulig for bedriftene å løse tariffspørsmålene enkeltvis som det er for bedriftsledelsen å drøfte arbeidsforhold med den enkelte arbeidstaker.

Det er tvingende nødvendig at det på den enkelte arbeidsplass finnes et organ som behersker det temmelig kompliserte stoff som arbeidsavtalene i dag representerer, og som har forutsetning for å gi de spørsmål som dukker opp en saklig behandling.

Enhver sak har som bekjent, minst to sider, og en absolutt nødvendig forutsetning for at det overhodet skal bli mulig å komme frem til en riktig løsning, er at problemene blir grundig belyst fra begge sider. Dette er en meget viktig del av fagorganisasjonens arbeid. Det er på ingen måte noen lett oppgave tillitsmennene har

på arbeidsplassen. De skal overfor bedriften representere en fellesnevner for de enkelte arbeidstakeres til dels sterkt avvikende syn på forholdene.

Tillitsmannen må alltid kunne se enhver situasjon i relasjon til bedriften som helhet. Den sum av erfaring som etterhvert innvinnnes må forvaltes på en slik måte at den til enhver tid er tilgjengelig for de stadig skiftende representanter for organisasjonen.

Det gleder oss å konstatere at Ranheim Arbeidsmannsforening har makttet å oppfylle disse betingelser. Foreningen er vår motpart i forhandlingsmøtene — det er så, og det kan til sine tider falle skarpe ord fra begge sider, men vi møter som regel saklighet og vilje til å komme frem til en akseptabel løsning.

Det er heldigvis ikke alltid vi står som motstandere. I mange tilfelle har vi også gleden av direkte samarbeid, og vi må også tilføye at vi alltid har kunnet uleilige Foreningens formann til de umuligste tider (vanskelighetene følger ikke alltid vanlig kontortid) — og finne luttet imøtekommenhet.

Med takk for godt samarbeid gratulerer vi Ranheim Arbeidsmannsforening med jubileet, og håper at det i fellesskap skal lykkes å bringe bedriften videre fremover til beste for oss alle.

Bedriftsledelsen.

Bedriftens styre har i møte 19. ds. besluttet å gjøre følgende tillegg til punkt D. i pensjonsregulativet:

D. Samordning av pensjonene.

I påvente av nærmere retningslinjer om forholdet mellom bedriftspensjoner og kommunale trygdeordninger, skal det inntil videre ikke ytes enke- og barne-

pensjon til personer som kommer inn under den kommunale mors-trygdeordning, og som her får pensjon av minst samme størrelse som vedkommende ville fått etter firmaets regulativ.

Ranheim Idrettslag 60 år

Bjarne Veum ble utnevnt til æresmedlem av laget, og Eivind Ahlberg og Johan A. Saksvik ble utnevnt til livsvarige medlemmer.

Ja, så har Ranheim Idrettslag atter rundet en milepel. I 60 år med store og mindre begivenheter, har laget stått i brodden for den fysiske utvikling blant stedets ungdom. Et par verdenskriger er avviklet i dette tidsrom og ellers har det vært litt av hvert å kjempe med når det gjelder vanskeligheter. Men fremover har det gått. Jo, det er mye som har skjedd siden hin minneverdige dag, 17. februar 1901, da den konstituerende generalforsamling holdtes i fri luft på Tømmersletta hvor Olaf H. Larsen valgtes til formann, og til fredag 17. februar 1961 da fakkeltafetten til Solemsvåtten foregikk.

Det har ingen hensikt å gå i detaljer når det gjelder de bragder som er utført av de aktive idrettsutøvere. Det er nok å nevne fotballgutta med Johan Saksvik i spissen, og friidretten med Øistein Saksvik og Ernst Larsen som de desiderte forgrunnsfigurer. Alle disse har vært med på å

kaste en ærerik glans over Ranheimnavnet.

Det må innrømmes at stillingen sportslig sett, ikke er på topp for tiden. Men tross alt kan det spores en viss optimisme, og lagets styre med formannen Jon Løvli i spissen, har lagt stor vekt på å vekke interessen for idretten blant de yngste og blant massen av lagets medlemmer.

Fakkeltafetten til Våtten er tidligere nevnt. Samtidig ble det foretatt en enkel høytidlighet på Ranheim kirkegård hvor en krans ble lagt ned på Helge Guldbergs grav. Helge Guldberg var som kjent en av lagets æresmedlemmer.

Lørdag 18. februar ble så lagets jubileum markert med en meget vellykket fest i Folkets Hus. Omlag 150 personer hadde benket seg i den av Halvard Walldén festlig smykkede sal da lagets nestformann, Harald Johansen, ga startsignal ved å ønske alle vel møtt til jubileumsfest.

Av innbudne var det representanter fra Strinda kommune ved ordfører Dahle, Ranheim Papirfabrik ved disp. Overwien, Sør-Trøndelag idrettskrets ved kjøpmann Hognes og til slutt æresmedlem Karl Lund. Dessuten var pressen selvfølgelig representert. Både Adresseavisen, Arbeider-Avisa og Ranheims-Nytt var på plass i startgropa. Vi vet ikke om det var trukket bane, men Adresseavisen var plasert på høyre fløy, Arbeider-Avisa på venstre og Ranheims-Nytt i sentrum.

Og så gikk spillet sin gang med Yngve Olsson som leder, et verv han skjøttet med stor rutine. Det var ikke den minste antydning til ureglementert spill eller feilskjær hverken i svinger eller langsider. Som seg hør og bør var det en del taler ved denne festen også. Lagets formann var først ute med en kort historikk over laget og de nærmeste mål for fremtiden. Å referere talene her vil ikke ha noen hensikt, Grunntonen i dem alle var en sterk hyllest til jubilarnten og til idrettens betydning for samfunnet og for det enkelte individ. En av talerne uttrykte det slik: «Kan vi tenke oss samfunnet uten idrett?»

Det ble også en del gaver på laget etter som spillet bølget frem og tilbake. Disponert Overwien overrakte et flagg og dessuten antydte han at Ranheim Papirfabrik var villig til å opprette en 5 års leieavtale når det gjaldt Tjønstuggu. Hva dette innebærer vet best de som hittil har hatt strevet med å få endene til å møtes når hyttas budsjett skulle oppsettes.

Ordfører Dahle overrakte en sjekk på kr. 300,00 fra Strinda kommune og en pokal fra ham personlig. Denne pokal skal oppsettes i yngste gutteklasse i hopprenn.

Kjøpmann Hognes overrakte blom-

ster fra styret i idrettskretsen og fra alle medlemmer i idrettskretsen.

O. M. Barstad overrakte en statuett fra friidrettskretsen.

Og endelig fra Ranheim Samvirke-lag ved Ragnhild Barstad en sjekk på kr. 300,00.

Fredrik Kiær talte for damene og Oddmund Faksvåg brøt målsnora ved å takke for maten.

Med det samme vi er inne på dette med maten så vil vi si at restauratør Solvold i Folkets Hus kafé hadde vært meget heldig med menyen, og serveringen gikk kvikt unna. Kort sagt: Overlegen poengseier. Når dertil kommer den festlige musikken som Solem & Co. serverte under måltidet måtte det ha vært en usedvanlig kronglet løype om vi ikke skulle ha kommet velberget i mål. Noen festlige bordsanger gjorde sitt til at deltakerne holdt koken hele tiden.

Men det foregikk litt av hvert etter at maten var satt til livs også. Bjarne A. Veum ble utnevnt til æresmedlem av laget og Johan A. Saksvik og Eivind Ahlberg ble utnevnt til livsvarige medlemmer. Foruten de her nevnte har laget nå som æresmedlemmer Thorry Kiær og Karl Lund og som livsvarige medlemmer Øistein Saksvik og Ernst Larsen.

Og så var det kaffe, og deretter kom klubben Fuskeren inn på banen og ga en oppvisning som stilmessig lå an for tre ganger 18,5.

De små timer begynte å bli større da undertegnede forlot festen, men enda var dansen i full sving så kondisjonen er nok i orden den.

Dermed overlater vi dette jubileum til historien med et ønske om at laget må ha hell med seg i fremtiden.

E. A.

VANSKELIG JOBB

Basen med et sukk, etter å ha stavet sammen en ulykkesmelding på en liten skade: — Se her ja, nå har jeg greid dette — — Fire timer tok det meg, og tre timer var han hjemme som skadde seg.

Norges største papirfabrikk til Trøndelag?

De som har fulgt med i lokalavisene i senere år, vil ikke ha kunnet unngå å legge merke til de mange notiser og innlegg med ønsker og krav om mere treforedlingsindustri i landsdelen. Særlig etter 1955 har skrivekløen og tiltakslysten øket og grunnen for dette har nok vært en viss treg avsetning på cellulosevirket (sliptømmer), mens sagtømmer som regel fant kjøpere nok.

Granskogen er den dominerende nordenfjells og granslipen er blitt solgt til de 5 tresliperier i Nord-Trøndelag. Men på grunn av overproduksjon og treg avsetning har sliperiene gjennomført produksjonsinnskrenkning og redusert sine tømmerkjøp. Ranheim Papirfabrik har fått dekket sitt virkesforbruk med sagbruksavfall og forøvrig er grantømmer som regel et for dyrt råstoff for en sulfatfabrikk.

Etterhvert kom det i 1950 årene i gang salg av sliptømmer til østlandske treforedlingsbedrifter og forsendelsene sydover har i de siste par år kommet opp i ca. 100.000 m³/år eller vel fjerdeparten av det fremdrevne sliptømmer. Østlandsbedriftene har nemlig etterhvert utbygget sin kapasitet i en slik grad at full tømmerdekning ikke kan oppnåes ved kjøp bare på Østlandet. I siste 10-årsperiode er det gjennomsnittlig importert — særlig fra Finland — vel 500.000 m³/år, og ifjor hele 1 million m³. Nylig kunne man lese i avisene i et intervju med Skogeierforbundets direktør at østlandsbedriftene i inneværende driftsår bare ville få 50 % dekning av sitt kjøpebehov innenlands.

Da Norge jo er ett rike, skulle det synes naturlig at forsendelsene til de tømmerhungrige bedrifter sydpå måtte kunne fortsette. Men skogeierne hevdet at manglende lokal avsetning forsinket utarbeidelse av rasjonelle skogsdriftsplaner og moderne skogskjøtsel. I mang en bygd og by så man i en ny treforedlingsbedrift muligheter for øket sysselsetning, sterkere næringsgrunnlag o.s.v.

Mange lokale skogeierlag nedsatte tiltaksnemnder og ikke få planer om bygging av nye sliperier eller cellulosefabrikker så dagens lys. Kanskje hadde det vært bedre om en av disse planer hadde blitt realisert. Men uenighet om prosjekt- og stedsvalg fikk endelig Norges Skogeierforbund til å interessere seg for problemet som en skogeiersak og det nedsatte «Industrikomiteen Nordenfjells» til å utrede saken, ansatte konsulenter og var forberedt på å løse den i eget regi. Skogeierne ville selv gå inn for industriell foredling.

Men nå kom Staten ved Industridepartementet inn i bildet, forat man, som det het: «på grunnlag av de foretatte undersøkelser skulle få en bred anlagt vurdering av mulighetene for utbygging av treforedlingsindustrien for utnyttelse av det tilgjengelige trevirke for hele området nordenfjells under ett.»

Arbeidet skulle omfatte følgende punkter:

1) På grunnlag av tilgjengelige beregninger over arten og mengden av den nåværende og fremtidige virketilgang i dette område sett i sammenheng med markedsutviklingen på lengere sikt for treforedlingsprodukter, på fritt grunnlag å vurdere en hensiktsmessig utbygging av treforedlingsindustrien i området, samt hvor eventuelle nye bedrifter bør plasseres.

2) På grunnlag av de undersøkelser som er nevnt under pkt. 1 å foreta teknisk prosjektering og beregninger med anleggs- og driftskalkyler for prosjekt(er) som det kan være aktuelt å realisere.

3) Å avgi innstilling om etablerings- og finansieringsspørsmål.

Den 19. juni 1959 ble utvalget, det såkalte «Nordenfjellsutvalget» eller «Skjærdalkomiteen» (oppkalt etter formannen) oppnevnt med 3 departementsmedlemmer, 3 fra skogeierne og 3 fra industrien. Undertegnede var eneste industrirepresentant fra Trøndelag, og la det være sagt med en gang, jeg vant lite forståelse for de trønderske treforedlingsbedrifters og

sagbruks syn, selv om det fra alle hold ble gitt uttrykk for at vår bedrift måtte sikres virke for en videre utbygging til 40.000 tonn/år.

I de halvannet år utvalget har virket, har det vært holdt en rekke møter i Oslo, likesom aktuelle tomteprosjekter i Sør- og Nord-Trøndelag og Helgeland er blitt undersøkt på stedet. Et stort stoff som konsulenter innen skogbruk og treforedling har skaffet tilveie er blitt bearbeidet.

Innstillingen er nettopp avgitt til Industridepartementet og går i korte trekk ut på at det i første omgang bør bygges en avispapirfabrikk med eget tresliperi og egen cellulosefabrikk for en årlig produksjon av 100.000 tonn avispapir på en papirmaskin. Virkebehovet ved full kapasitet er anslått til ca. 300.000 m³/år (omtrent det dobbelte av hva Ranheim nå kan avta) og er beregnet å koste (inklusive driftskapital) ca. 200 millioner kroner. Man regner videre med at det i løpet av forholdsvis kort tid kan bli aktuelt å utvide produksjonskapasiteten til det dobbelte — 200.000 tonn — ved installering av enda en papirmaskin, utvidelse av sliperi og cellulosefabrikk, og om nødvendig, utnyttelse av bjerk og kjøp av tremasse fra bestående sliperier. Det samlede kapitalbehov vil vokse til 340 mill. kr. Dette ville i tilfelle bli Norges største papirfabrikk.

Tilross for at virkeoverskuddet først og fremst finnes i Sør-Trøndelag og Helgeland, er flertallet i utvalget kommet til at fabrikkene bør henlegges til Steinkjer eller Namsos.

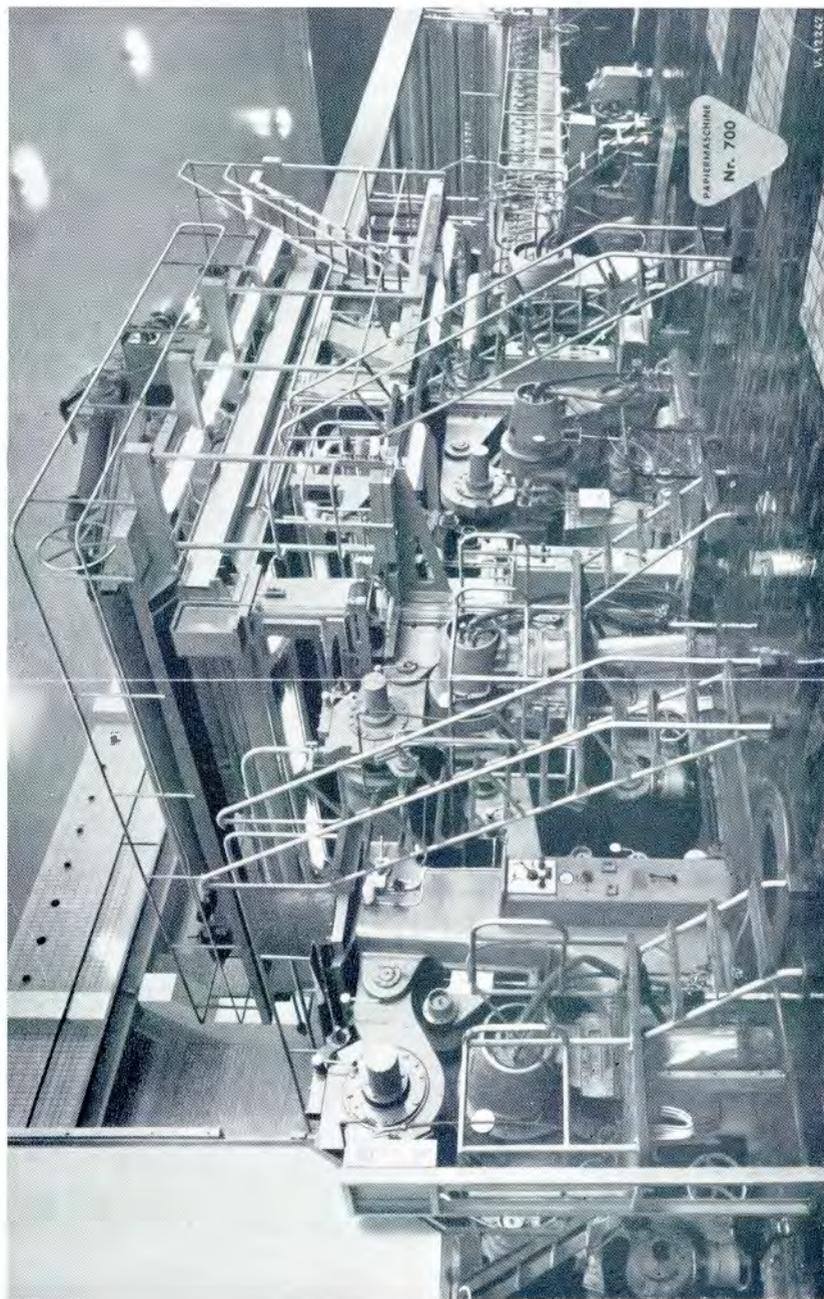
Med hensyn til virkeprognosene har det ikke vært uenighet om det rent tilvekstmessige. Flertallet har kommet til at det står ca. 1,2 mill. m³/år industrielt bartrevirke til disposisjon. Da det gjennomsnittlig i siste 10-års periode bare er avvirket ca. 950.000 m³ og da en hel rekke forhold som været, skattehensyn m.m. spiller inn, har jeg hevdet at man ikke bør regne med mere enn 1,1 mill. m³/år. Men når flertallet har kommet til at det står ca. 400.000 m³/år til disposisjon for ny industri, har jeg erklært meg dypt uenig. Den store forskjell skyldes flertallets syn på

sagbruksindustrien som tenkes redusert i en grad jeg mener ikke står i noe rimelig forhold til landsdelens eget behov for trelast. Ved spesielle inngrep i målings- og prissystemet kan nok denne radikale strukturerendring gjennomføres, men med betydelige skadevirkninger.

Tilbakegang for sagbruksindustrien betyr tilbakegang for sysselsettingen, ikke minst utover bygdene. Mens den nye bedrift regnes å ville beskjeftige ca. 330 ansatte, vil sagbruksindustrien miste ca. 750 arbeidsplasser, hertil vil det gå ut over de mange som er beskjeftiget med skipning av trelast. Det er illustrerende at Steinkjer havnedistrikt i et enkelt år hadde anløp av 333 fartøyer som lastet trelast og bakhonved til innenlandske steder.

Foredlingsverdien av høvlet og uhøvlet trelast, brendselsbriketter av sagflis og kutterspon, samt kraftpapir av bakhonveden hevder seg meget godt i forhold til avispapir. Import til området av trelast fra Østlandet eller våre skandinaviske naboland betyr høye fraktkostninger. Kvaliteten av nordenfjeldsk last er meget god, bedre enn svensk og finsk til bygningsbruk. Snekkerlast har alltid vært importert. Avfallsveden finner avsetning til vår bedrift. Alle forhold tatt i betraktning er jeg kommet til at sagbruksindustrien nordenfjells fyller et behov og bør ha livets rett. Men investeres noen hundrede millioner i en avispapirfabrikk, vil denne for enhver pris måtte sikre seg nok tømmer til driften av hensyn til de faste, høye kapitalomkostninger og de ansatte. Sagbruksindustrien vil trekke det korteste strå i kampen om tømmeret med den prisstigning som ikke vil være til å unngå og som vil skaffe problemer for både gammel og ny industri.

Man fikk finne seg i konkurranse om tømmeret om den nye bedrift ble bygget etter lønnsomhetsprinsipper. Men kalkylene er ikke noe å rope hurra for. Fabrikkene regnes i endel år bare å kunne utnytte ca. 70 % av kapasiteten (det kreves stor øvelse og erfaring for å kunne kjøre papirmaskiner med en hastighet av over

V. 62227

Pressparti på en moderne avispapirmaskin konstruert for en hastighet av 900 meter pr. minutt.

700 m/min.) og det regnskapsmessige underskudd vil bli av størrelsesorden 5 å 6 mill. kr./år. Fabrikken vil neppe kunne drives lønnsomt før i annet utbygningstrinn, som forutsetter et virkesbehov på 500 å 600.000 m³/år, eller henimot halvparten av den hele avvirkning av industrivirke i området. Men innen man kommer så langt har nok mange sagbruk måttet gi opp og de nåværende treforedlingsbedrifter møtt mange vanskeligheter og blitt hindret i deres naturlige vekst. Som det ligger an, må man nok regne med at finansieringen av den nye bedrift vil kreve betydelige statsmirler eller statsgarantier.

For at leserne ikke skal sitte igjen med inntrykk av at undertegnede bare har innatt en negativ innstilling til utviklingen ut fra snevre Ranheimsinteresser, skal opplyses at jeg støttet en plan for bygging av en mindre sulfitcellulose- og papirfabrikk i tilknytning til et eksisterende sliperi og med tømmerbehov i størrelsesorden 100 å 150.000 m³/år. Da ville man unngått den strukturendring av den nordenfjeldske skogsindustri som nå må befryktes og som jeg ikke finner saklig motivert.

Nå skal Industridepartementet forhandle med mulig interesserte. Da neppe noen private alene makter eller vover å satse den nødvendige kapital, må man vel kunne gå ut fra at departementet snart fremsetter proposisjon for Stortinget om løsning av saken helt eller delvis i statlig regi og i samarbeide med skogeierne. Med det veldige trykk som utøves og de krefter som er satt igang, er det vel trolig at en halvstatlig bedrift blir resultatet.

Staten har store oppgaver mange steder i vårt land, men i dette tilfelle synes skattepengene å bli dårlig anvendt.

Tømmeret trenges av de nordenfjeldske og østenfjeldske bedrifter. Etterhvert som industrien utbygges i Finland, blir import derfra dyr og tvilsom.

Sagbrukene her oppe kan det ikke være statens oppgave å knekke.

Selv om jeg kan forstå skogeiernes ønskedrømmer, burde det være statens oppgave å se landet som et hele.

Det vil bli interessant og spennende å følge denne sak videre.

Th. Overwien.

Under et møte for vernetjenestens folk her på fabrikken 1. februar, hvor politimester Østerberg holdt foredrag om vernetjenesten og dens organisatoriske oppbygning, spurte T. Eriksen etter foredraget om en kunne bli tvangsutskrevet til vernetjenestens forskjellige grupper, og om en da kunne få velge gruppe. Østerberg svarte at hvis en ikke fikk nok frivillige kunne tvangsutskrivning komme på tale. Forutsetningen var at de forskjellige kom dit de passet best.

Østerberg nevnte i sitt foredrag at vernetjenesten i hvert distrikt har en fast stab såkalt fjernhjelp, og at det finnes så og så mange katastrofeporsjoner med mat i beredskap.

Etter foredraget fikk alle bevertning. Nå vet undertegnede ikke hva en katastrofeporsjon inneholder, men det vet vi, at skulle vi ha spist opp

alt som var på bordene ville det sikkert ha blitt katastrofe. Det var heller ingen fjernhjelp som serverte, men nærværende og hurtige vesener.

En av dem som glemte og takke for maten.

PERMENE FOR

«RANHEIMS-NYTT»

De fleste som skaffet seg permer for «Ranheims-Nytt» har vel erfart at de ble i trangeste laget. Årsaken til dette er vel at avisa er blitt større enn beregnet.

For at abonnentene skal være skadesløs har bedriften besluttet at den betaler permene som hittil er uttdelt.

R.E.D.

Av Ranheim Papirfabriks historie

I nr. 3 for 1960 av Ranheims-Nytt avsluttet vi artikkelserien *Fra Ranheim i eldre tider*. Også i nr. 4, 1960, hadde vi en artikkel fra gamle Ranheim, og vil fremtidig når som helst stille spalteplass til disposisjon for lignende stoff som måtte være av interesse.

I dette nummer påbegynner vi en ny — og forhåpentlig meget lang — artikkelserie om vår bedrifts historie. Med små forandringer støtter den seg først og fremst til manuskript (ikke offentliggjort) av major E. Hartmann: Ranheim Papirfabriks historie, Trondheim 1952.

CELLULOSEINDUSTRIENS UTVIKLING FØR RANHEIM CELLULOSEFABRIK BLE ANLAGT I 1884.

For å stille Ranheims historie i relieff er det nødvendig i enkle trekk å skissere opp celluloseindustriens utvikling inntil 1884. Og det bør straks noteres at Ranheim i sin begynnelse ikke hadde noen papirfabrikk, den var en ren cellulosefabrikk og gikk som sådan i 7 år. Den laget bare et halvfabrikat, sulfatcellulose, råmateriale for papir.

De aller tidligste forsøk på å lage papir av tre ble gjort i 1844 av en tysk tekstilarbeider, F. G. Keller (1816—1893). Inntil da var alt papir laget av klutestoff (filler, avfallstoff). Men tidens økede krav på papir presset på, der var oppfordring til å søke andre veier.

Kellers metode var en mekanisk prosess, sliping av treets vedsubstans. Den ble opptatt av tyske industrifolk, og Kellers oppfinnelse ble patentert i flere land. I 1860—70-årene kom flere sliperier i gang i Norge, slik at vi omkring 1880 hadde en samlet produksjon på ca. 20 000 tonn mekanisk tremasse, og vi lå da

5 år forut for svenskene på det området. Alle tresliperiene lå i det sønnfjelske Norge.

Vi skal imidlertid ikke oppholde oss ved den mekaniske tremasse. Det er den kjemiske tremasse, cellulosen, som interesserer oss. Bortsett fra brunt pakkpapir av såkalt brunslip kan der ikke fremstilles brukbart papir av utelukkende mekanisk masse, det må tilsettes stoffer med lengere og smidigere fibre. Og disse stoffene skaffer cellulosen. I denne er treets inkruster oppløst på kjemisk vei og de rene fibre frigjort. Cellulosefremstillingen faller i to sideordnede grener, sulfatmetoden (alkalisk kokeprosess) og sulfittmetoden, den eldste. De første patenter på denne metoden skriver seg fra Amerika, idet Hugh Burgess i 1853 uttok de første patenter, etterfulgt i 1857 av engelskmannen Houghton.

At det var i Amerika de første skritt ble tatt var naturlig, i denne verdensdel var tilgangen på kluter knapp, — nøden lærte papirlaus mann å koke papirmasse av tre. — I 1860-årene kom fremstillingen av natroncellulose (sodacellulose) ut i det praktiske liv i Amerika. I 1870-årene vant den innpass i Europa, patentene grodde fram, inntil 1873 var 8 patenter tatt ut i Norge på fremstilling av natroncellulose, og i 1874 ble den første fabrikk anlagt i Norge, idet ing. Magnus Landstad bygde Hafslund Cellulosefabrik ved Sarpsborg for en produksjon av 1000 tonn pr. år. (Det har i flere trykte skrifter vært utfalt at det var ing. Fr. Størmer som bygde denne fabrikk, men det er ikke korrekt). Metoden gikk ut på å koke veden under høyt trykk i en oppløsning av kaustisk soda. Men dette falt kostbart. Man kunne bare gjenvinne lite av den dyre sodaen. Dessuten ødela luten ved sin kraftige virkning en del av fibre. Da Hafslund brente ned i 1885 benyttet man anledningen til å legge om produksjonsmetoden og gå over til sulfittcellulose.

Celluloseindustrien hadde et tungt gjennombrudd i Norge. Framstillingen hadde vanskeligheter, ved enkelte metoder ble ikke mer enn 25 prosent av vedens tørrstoff utnyttet. Og forbruket av hjelpestoffer, kullene iberegnet, var en tung utgiftspost. Avsetningen av produktet hadde også betydelige vanskeligheter å overvinne. Produsentene måtte føre en stadig kamp for å overbevise papirfabrikantene om sine varers kvalitet. Sett fra et merkantilt synspunkt glemte man lett at det var et halvfabrikat, hvis verdi berodde på dets egenskaper som råstoff for papir og nye avhang av papirmarkedet.

En ny oppfinnelse kom imidlertid celluloseindustrien til hjelp. I 1879 lyktes det den tyske ingeniør C. F. Dahl å bruke natriumsulfat, glauber-salt istedet for kaustisk soda for fremstilling av koke-luten, og metoden ble innført i Norge. Fra denne tid skriver seg benevnelsen «sulfatcellulose» i stedet for natroncellulose. Det er for øvrig ikke natriumsulfat, men natriumssulfid som er effektiv ved kokingen. Det er også denne som ved sin innvirkning på treets organiske stoffer fremkaller den ubehagelige lukten ved sulfatfabrikkene, et forhold som for Moss Cellulosefabriks vedkommende forårsaket en prosess som fabrikkene tapte.

Foruten at koke-luten ble billigere ved natriumsulfat-metoden fikk man den fordel at utbyttet av veden ble større og at cellulosen lettere lot seg bleke. Ved en tillem্পning av koke-metoden, navnlig ved svakere koke-lut, mindre trykk og temperatur og lengere koketid, får man en spesiell sterk cellulose, den såkalte kraftmasse, som er særlig skikket til viderefremstilling av kraftpapir. Sulfatfabrikkene hadde sin beste tid fram til 1886 for sulfatfabrikkenes konkurranse ble for sterk.

I celluloseindustriens første tid i Norge bestod den av en rekke meget arbeidskrevende prosesser. De mekaniske hjelpemidler var lite utviklet, og de råstoffmengder som skulle behandles var store. Arbeidet med transport og lagring av råstoffet krevde store mengder arbeidskraft. I

flishuggeriet trengte maskinene adskillig betjening. Kokerne var vanskelige å håndtere, og til stadighet var det reparasjoner av dem. Den enkelte arbeiders produktivitet var bare en brøkdelen av hva den er i dag. Setter man i dag antall timeverk til ca. 25 pr. tonn, var det de første år noe over 200. Hjelpestoffene, kull iberegnet, reparasjoner og alminnelig vedlikehold spilte på driftsbudsjettet like stor rolle som råstoffutgiftene.

Hvis en fabrikk med én koker kunne produsere 3 tonn pr. døgn, ble det i de år ansett å være tilfredsstillende. Men det var ikke mange steder man kom så langt. Selv i Sverige som i celluloseindustrien — i motsetning til tremasseindustrien — lå foran oss — var produksjonsresultatene lave. F. O. Flensburg gjorde i 1870-årene i Gävle langvarige forsøk, men kom ikke opp i mere enn noe over 1 tonn pr. dag før tapene satte en stopper for virksomheten. Selv den første cellulosefabrikk i Sverige som utviklet seg til et levedyktig foretagende, Dalary, kunne i begynnelsen ikke lage mer enn 2 tonn pr. døgn. Hva spesielt sulfatcellulose angår skal noteres at den svenske ingeniør A. Müntzing i 1885 begynte å lage den moderne sulfatmasse, kraftcellulosen, ved Munksjö Cellulosefabrik Jönköping.

Da cellulosen i begynnelsen av 1880-årene kunne selges til en pris av ca. kr. 400 pr. tonn, var det for en kubikkmeter råstoff betalt 5—6 kroner, for en arbeidstime ca. 25 øre. Pr. tonn cellulose gikk det over 10 kbm tømmer og nære 200 arbeidstimer. To snau år senere var vedforbruket ca. 5 kbm, tidsforbruket 8 arbeidstimer.

Så langt de generelle betraktninger.

Etter at Hafslund Cellulosefabrik var bygd i 1874 varte det noen år med ekspansjon i celluloseindustrien i Norge, først i 1881 kom man til neste etappe, representert ved Vadrette Cellulosefabrik ved Skien. Den var en sulfatcellulosefabrikk og fikk snart etterfølgere, men de skal ikke omtales nærmere her.

På sulfatcellulosens (egentlig na-

troncellulose) område tas det neste skritt på Moss idet konsul Peterson og ingeniør Fr. Størmer i 1882—1883 bygde Moss Cellulosefabrikk etter sistnevntes planer og under hans ledelse. — Da Fredrik Størmer er de års sentrale skikkelse i norsk sulfatcelluloseindustri, og med begge hender spiller med i ouvertyren til Ranheim Cellulosefabrik, må han vies noen omtale.

(Henrik Christian) *Fredrik Størmer* var trønder, født 1837, et par år yngre enn Lauritz Jenssen. Han var som Jenssen polytekniker fra Karlruhe og maskingeniør. Etter virke på forskjellige maskintekniske og kjemisk-tekniske områder ble han i 1878 oppnevnt som offisiell rapportør ved verdensutstillingen i Paris, og hans rapport derfra skal ha vakt megen oppmerksomhet og vant bifall. Han ble i Paris til 1882. Det ser ut til at det var maskiner og metoder for celluloseindustrien som mest interesserte ham, og han anbefalte særlig bygging av natroncellulosefabrikker. Her i landet hadde man jo en overflod av treavfall som kunne nyttes til framstilling av kjemisk tremasse i stedet for den forholdsvis kostbare stokkeveden.

Fredrik Størmers virke har vært karakterisert som «praktiserende oppfinner», og det må godkjennes som treffende. Han var fremsynets

og ideenes mann, og gikk inn for sine idéer uredd og med glød, ikke bare på det rent tekniske område, men også på rent økonomiske felter, kastet seg inn i striden om jernbanesporvidden, hvor han gikk fullt inn for det bredsporete system, utnyttelse av vannkraften til fremstilling av elektrisk kraft med overføring over lange avstander. Av hans mange patenter skal her fremheves patentet av 1882 til gjenvinning av sodaen ved sulfatcelluloseprosessen.

Man må samstemme i den hyllest som er blitt Størmer til del for hans fremsyn og kampånd. Men denne idéenes mann hadde ikke i samme grad evnen til å gjennomføre idéene i praksis. For hans befatning med Ranheim kom dette tydelig fram. Han var ikke bare optimist men også sangviniker.

Etter å ha virket i Paris i 3 år vendte Størmer tilbake til Norge og arbeidet med Moss Cellulosefabrik, som ble bygd i 1882—1883 etter hans planer. Men enda hadde ikke overgangen fra kaustisk soda i kokeluten til glaubersalt foregått, til tross for at Størmer stadig var i kontakt med Dahl, som hadde oppfunnet den nye metode allerede i 1879. Man må tenke seg at det har tatt noen år å omsette laboratorieresultatene til fabrikkmessig anvendelse.

Forts.

SVEISEKURS

For en tid siden, da jeg kom på arbeidet, så jeg en intens lysning i retning av kraftstasjonen, og jeg gikk da dit bort for å se om det var noe galt fatt.

Da jeg kom nærmere, oppdaget jeg at lysningen kom fra dieselrummet ved siden av kraftstasjonen. Jeg går inn og blir ganske forbauset over å se at hele rummet er oppdelt i båser, og her står en mann i hver bås ivrig opptatt med sveising.

På forespørsel får jeg høre at her

pågår et sveisekurs, og da jeg er svært interessert i alt som har med opplæring å gjøre, tar jeg en tur om verksmester Mehus for å høre litt nærmere om dette. «Jo, det er riktig det,» sier Mehus, «at vi har et kurs gående for øvede (viderekommende) sveisere og hele 12 mann er i sving.»

Bakgrunnen for kurset, er at det blir mere og mere behov for sveisere. «Ja, det er nok riktig, og spesielt i helgene har vi hatt stort behov for sertifiserte sveisere ved sveising

av høytrykkskjeler, og da først og fremst kokerne, som til stadighet må kontrolleres og påsveises, da tæringer i godset her ikke er til å unngå.

Det er ganske stort trykk på disse kokerne, og sveiserne må være 100 % sikker, for skulle en slik kjele springe, kunne det bli en katastrofe.

Mehus sier videre: «Vi har noe som heter «Kjeletilsynets kontroll for dampanlegg på land», og de fører nøye kontroll med alle våre kokere — dampledninger o.s.v. og tillater aldri noen å sveise på disse tingene uten at de er sertifiserte sveisere.»

«Hvem er det som leder dette kurset?» «Det er en mann som heter Birger Paulsen fra N.A. Gasaccumulator i Oslo, og det er mannen som sitter der, så du kan jo sjøl snakke med ham om kurset.»

Jeg tar sjansen med en gang, og tar med meg Paulsen opp på konferanserommet og får en hyggelig prat med en elskverdigg og forekommende mann.

«Hva går kurset egentlig ut på?» «Dette er et kurs for øvede sveisere som gjerne vil få sitt sertifikat for å tilfredsstille kjelkontrollens og Norske Veritas's krav.» «Er det en eller flere sveisemetoder kurset omfatter?» «Det er to metoder, nemlig lysbue-sveising, hvor det er 8 mann og gass-sveising, hvor det er 4 mann.»

«Fortell litt mer om sveising i sin alminnelighet.» «Det er som verkstmester Mehus sier, stadig mere behov for sertifiserte sveisere og sveising er et eget fag som det stilles store krav til, og hvis karene her klarer prøven, som forøvrig er meget vanskelig, skulle bedriften være godt forsynt til eget behov.

«Hvem skal være kontrollør ved prøvene?» Det er ingeniør Hansen fra Kjelforeningen.» «Jasså, jo han kjenner vi godt på Ranheim, og da er jeg sikker på at det ikke går å lure seg unna noe for han er en førsteklases fagmann, streng, men rettferdig.» «Det forstår jeg», sier Paulsen, «men dessuten vil alle sveisene bli sendt til N.T.H. hvor de blir røntgenfotografert, og først da får vi høre resultatet av prøvene.» «Kan vi vente at alle skal klare prøvene?» «Nei, det

Konsentrasjon

er nok litt for optimistisk, for erfaringen viser at ca. 60 % klarer prøvene første gang, men da er det jo bare på'n igjen ved første høve.» «Hva med sveising av rustfritt stål?» «Da må man ta en tilleggsprøve.» «Har Deres firma drevet lenge med opplæring?» «Vårt firma er nå over 50 år og må sies å være blant de ledende her i landet, og er det største i sitt slag med ca. 400 ansatte. Vi regner dette som en del av vår service, overfor våre kunder, og jeg — med flere er stadig på farten fra bedrift til bedrift for å lære bort det vi kan om sveising. Jeg kommer nå fra Øren mek. Verksted og det er første gang jeg er på Ranheim Papirfabrik.» «Hva synes De om bedriften vår, som forøvrig ligger svært isolert i forhold til den øvrige papirindustri i landet?» «En meget pen, ren og velordnet bedrift, med greie, hyggelige karer å samarbeide med på alle måter. De har jo både Saksvik og Larsen på fabrikken også, og Larsen er jo med på kurset.» «Joda, vi har nok både Øystein og Ernst. Øystein kommer forresten og tar noen bilder av kursdeltagerne for han en nesten like flink til å fotografere som å løpe 10 000-meteren.» «Da vil jeg sannelig bli avbildet sammen med begge to som et minne fra Ranheim» — og det ordnet seg, som dere ser selv.

«Er De tilfreds med elevene?» «Innsatsen er helt utmerket, og ingen forsøker på noen måte å skulke unna, selv ikke i den teoretiske time vi har hver dag.» «Takk for praten og lykke til med kurset.» «Takk i like måte, og skulle dere på Ranheim trenge en håndsrøking, kommer jeg gjerne for her liker jeg meg svært godt.»

På veien ned fra konferanserommet treffer jeg alltid smilende og trallende Sverre Holberg, som er en av våre få sertifiserte sveisere, og jeg tar like gjerne med ham opp på konferanserommet for å få en liten prat med det samme.

«Du kan da dette fra før?» «Ja, jeg har gått flere kurs, men det er fra andre verksteder og da blir det ikke godkjent for Ranheim vedkommende, så jeg tar prøven på ny.» «Jeg synes å huske at du hadde en stri tørn i fellesferien siste sommer i sodahuset?» «Ja, det skal være sikkert at det var en hard tørn, og at det gikk så bra som det gjorde, er jeg svært glad for, da det faktisk kunne blitt ganske stor forsikelse med igangkjøringen av sodahuset. Etterhvert som vi sveiset ble sveisen røntgenfotografert, og en mann gikk i fast rute mellom Ranheim og N.T.H., og jeg tror aldri jeg har vært så glad noen gang som da alt var over og godkjent. Da hadde vi holdt på over 1 døgn i ett trekk, og det var en sliten, men glad Sverre som ruslet hjem til en velfortjent kvil.» «Hvor lenge har du holdt på med sveising?» «Jeg har holdt på i 15 år, og det blir stadig mere behov for sertifiserte sveisere.» «Er du spent på resultatet?» «Det er jeg, men jeg er mere spent på om lånet mitt i Husbanken går i orden, for som du vet skal jeg bygge hus på Hitra og blir da sikkert Ranheimsbbygg resten av min tid, for jeg trives liddeli godt på Ranheim.» «Lykke til med både sveisepøven og din nye heim.» «Takk for det og hils og si at det skal bli alle tiders begge delene.»

Den dagen prøvene foregår tar jeg meg en tur og ser litt på karene, som er svært alvorlige, og det er tydelig at de er spente på resultatet. Utenfor huset står den gode Ernst og meisler så jernspon fyker. «Hvorfor gjør du

Verkstmester Mehus og rørløggerformann Berge.

Paulsen mellom våre 2 store — Øistein og Ernst.

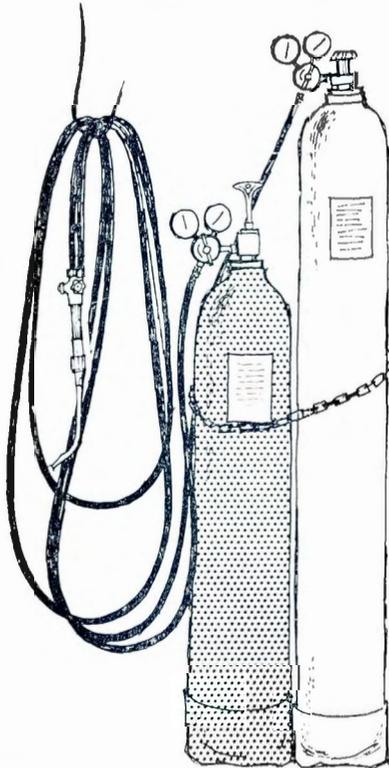
Kursleder Paulsen med fornøyde elever.

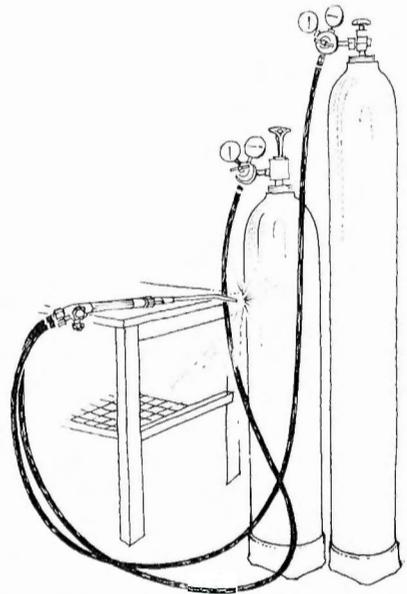
Alle kursdeltakere med instruktør Paulsen i midten.

dette?» «Nei, du skjønne' det vart litt for tjukt her sjø, og da gjell det å fikks de' så godt som mulig.»

«Tror du du klarer prøvene?» «Sainnelli om æ veit, for jamen e'det vanskelig nok, men klikke det no, så e'det bare på'n igjen.» Vi står inne i rummet og prater om kurset og jeg spør bl.a. om hvilke sikkerhetsforanstaltninger er påbudt ved sveising? Ingeniør Hay fra N.A.G., avdelings-sjef i Trondheim, som også er ivrig tilskuer sier at «dette skal du få litt nærmere rede på av meg», og et par dager senere fikk jeg et stort materiale angående vernetiltak ved sveising. Jeg tar med noe av det viktigste, og det er bare å håpe at alle våre sveisere husker dette da alt for mange har fått livsvarige mén av uforsiktighet ved sveising.

Riktig oppstilling av sveiseutstyr.

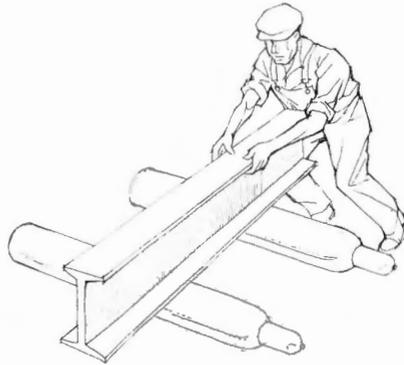

GALT. Direkte flamme må aldri komme i kontakt med beholdere for komprimerte gasser.

Benytt en tralle eller annet kjøretøy.

- 1) Bruk alltid briller når du sveiser.
- 2) Hvis det er brennbare saker i nærheten av det stedet du sveiser, så skjerm godt av.
- 3) Bruk alltid beholderne i oppreist stilling.
- 4) Til transport brukes bare de spesialbygde traller og vogner. (Tegning».
- 5) Hettene skal alltid være påsatt beholderne når de ikke er i bruk.
- 6) Etter bruk, settes beholderne på sin bestemte plass.

Bruk aldri beholdere som ruller.

- 7) Direkte flamme må aldri komme i kontakt med beholdere for komprimerte gasser. (Tegning).
- 8) Bruk aldri beholdere til annet enn det de er beregnet til. (Tegning).
- 9) La aldri ukyndige bruke sveiseutstyr.
- 10) Riktig oppstilling av sveiseutstyr. (Tegning).

Følgende karer var med på kurset:

Lysbuesveising:

Sverre Holberg, Henry Røst-Andersen, Johan Berge, Egil Gipling, Petter Rødde, Arne Vestmo, Sigm. Hårstad og Ernst Larsen.

Gass-sveising:

Per B. Moen, Per Barstad, Torbjørn Voldseth og Ove Svendsen.

*Ranheim, den 15. februar 1961
T. B.*

Blant muhammedanerne er det ikke uvanlig at en hustru ber sin mann om å ta seg en kone til hvis hun er utkjørt av å passe huset og føde barn. Nekter han det, kan hun i visse land bringe saken fram for retten — og ha alle sjanser til å vinne den.

❖ ❖

Den hemmelighet det er vanskeligst for en mann å holde på, er hans mening om seg selv.

❖ ❖

DE SOSIALE TRYGDER

Hva de koster og hva de gir

Denne artikkel er basert på en artikkel om samme emne i AUB-posten (tidsskrift utgift av Aall-Ulefos Brug), nr. 2 1960, men alle premier etc. gjelder forholdene i Strinda.

Red.

Når uføretrygden trer i kraft 1. januar 1961 (premiebetaling fra 4. juli 1960) er man antagelig nådd til veis ende med utbyggingen av sosialtrygdene her i landet.

Det er i det siste kommet en del nye trygder til, noen er omlagt, og

premiesatsene er også forandret. Dette har gitt seg uttrykk i at lønns-
trekket for trygdeavgifter er øket, likesom bedriftens utgifter til de sosiale trygdene er steget sterkt. Det kan derfor være av interesse med en ajourført oversikt over utgifter til de sosiale trygder:

For ukelønnede foretas lønnstrekket hver uke med det faste beløp. For månedslønnede vil det i løpet av kvartalet bli fratrukket 2 måneder à 4 premieuker, og 1 måned à 5 premieuker, idet det er 13 uker i kvartalet.

Utgifter til de sosiale trygder.

		Premier pr. uke for årlig arbeidsinntekt			På de offentlige budsjetter pr. år mill. kr.
		8000-11000	11000-14000	over 14000	
Syketrygd	arb.t.	5.20	6.20	7.20	792
	arb.g.	3.10	3.70	4.30	
Tilleggstrygd	arb.t.	0.80	0.95	1.10	
	arb.g.	1.40	1.65	1.90	
Arb.led. trygd	arb.t.	0.80	0.90	0.95	97
	arb.g.	0.80	0.90	0.95	
Yrkessk. (farekl. 4)	arb.g. alt	2.30	2.30	2.30	117
Alderstrygd	arb.t.	5.25	5.25	5.25	643
	arb.g.	3.15	3.15	3.15	
Uføretrygd	arb.t.	2.25	2.25	2.25	266
	arb.g.	1.35	1.35	1.35	
Forsørgertr.	arb.t.	0.15	0.15	0.15	22
	arb.g.	0.09	0.09	0.09	
					Barnetr. 185
					Krigspensj. 40
Sum	Arbeidstaker	14.45	15.70	16.90	2.162
	Arbeidsgiver	12.20	13.15	14.05	
I alt ekskl. tilskudd fra stat og kommune		26.65	28.85	30.95	

Foruten at arbeidstaker (medlem) og arbeidsgiver dekker sine respektive andeler av oppstillingen, ytes også tilskudd fra stat og kommune.

Kommunen betaler således 26 pst. og staten 20 pst. av medlemmets premie i forbindelse med syketrygd og forsørgertrygd. For alderstrygd og uførhetstrygd betaler kommune og stat et tillegg på henholdsvis 20 og 15 pst. Til arbeidsledighetstrygden betaler kommunen et tilskudd som svarer til 1/4 av de utlignede premier i året. Av utgifter til barnetrygden bærer staten 7/8 og kommunen 1/8. Utgiftene ved krigspensjonering av militærpersoner og pensjonsutgiftene m. v. i militære uførhetstrygd bæres av staten.

De årlige utgifter til vårt trygdesystem utgjør, som det sees av tabellen, over 2 milliarder kroner. Utgiftene (i 1959) dekkes ved:

Medlemspremie	med 45 pst.
Arb.givertilskudd	» 25 »
Komm.tilskudd	» 12 »
Statstilskudd	» 18 »

100 pst.

HVA TRYGDENE GIR

I denne korte oversikt er det ikke mulig å skissere annet enn hovedtrekkene i de forskjellige trygdeordningers ytelser til de trygdede.

Administrasjonen av de sosiale trygder er nå stort sett sentralisert i Rikstrygdeverket med de stedlige trygdekasser som lokale organer. Disse vil kunne gi nærmere detaljer om trygdene.

Syketrygden gir refusjon for legehjelp, tannlegehjelp, fysikalsk behandling og opphold i rekonvalesentehjem samt fritt sykehusopphold og jordmorhjelp.

Sykepenge utbetales med kr. 15,— pr. dag (i høyeste klasse, over 14000, kr. 13,—: 11 000—14 000, kr. 11,—: 8000—11000), med tillegg på 2 kroner for hver forsørget person. Sykepenge ytes i inntil 52 uker (fra 2. jan. 1961: 104 uker for samme sykdom). Sykepenge betales ikke for de tre første dager og reduseres under sykehusopphold til 1/3 av ordinære syke-

penge. Til barselkvinne utbetales barselpenger, som er like store som sykepengene, i 12 uker ved nedkomsten. Begravelsesbidrag ytes med kr. 300.00.

Tilleggsstrygd for sykepenge, som ble istandbragt i 1957 etter avtale mellom NAF og LO, utbetales når arbeidsuførheten har vart i 14 dager, og ytes i inntil 26 uker for samme sykdom. Tilleggssykepenge utgjør kr. 10,— pr. dag i høyeste klasse deretter kr. 9,—, 8,—, osv.) Summen av sykepenge og tilleggssykepenge er begrenset til 90 prosent av arbeidsinntekten etterat det er trukket skatt, trygdepremier o. lign.

Feriefondet, hvortil det svares avgift gjennom syketrygden, yter tilskudd til bygging, utbedring og modernisering av feriehjem og gir videre bidrag til turistforeninger, jeger- og fiskerforeninger og til husmorferier.

Arbeidsledighetstrygden utbetaler dagpenge under arbeidsledighet tilsvarende satsene for syketrygdens sykepenge. Trygden utbetales i høyst 20 uker i løpet av et «stønadsår» (1/10—30/9, og utbetales vanligvis ikke for de første 7 dagers ledighet. Trygden yter også hjelp til reise og flytting og betaler den arbeidslediges premie til syketrygden og enkelte andre sosiale trygder i den tid den trygdede får dagpenge av trygden. Videre gir trygden tilskudd til yrkesopplæring, ved bl. a. verksted-skoler, yrkesskoler, tekniske skoler, landbruks- og skogskoler, forutsatt at vedkommende har 45 premieuker i trygden i alt, eller har 30 premieuker i løpet av en 12 måneders periode. Tilskudd til yrkesopplæring gis i høyst 20 måneder med maksimalt 175,— kr./måned med forsørgertillegg pr. kr. 100.— pr. måned for første forsørgende og kr. 50.— for de øvrige.

Yrkesskadetrygden som fra 1. jan. 1960 avløste de tidligere ulykkestrygdene for industriarbeidere m. fl., gir støtte ved ulykker som inntreffer i arbeid og ved yrkessykdommer. Støtte kan bl. a. gis i form av skadekur, omskolering, uførhetspensjon, enke- og barnpensjon og tillegg for uføre som trenger tilsyn og pleie.

Pensjonen fastsettes og utregnes på grunnlag av vedkommendes arbeidsinntekt, maksimum pr. 14.000,— og fastsettes vanligvis etter en ervervs-messig invaliditetsvurdering. Uførehetsgraden må minst utgjøre 15 pst. og pensjonen utgjør ved fullstendig tap av ervervsvevnen 60 pst. av den trygdedes arbeidsinntekt. Det ytes forsørgertillegg for barn med 900 kroner for hvert barn under 18 år, og til tilsyn og pleie kan det gis et tillegg til pensjonen på inntil kr. 2.400 pr. år. Pensjonen med to barnetilllegg og med særskilt tillegg kan således komme opp i kr. 12.600 pr. år.

Alderstrygd tilkommer enhver som har fylt 70 år. Ektepar får ektepar-pensjon når begge ektefeller har fylt 70 år og den andre 60 år, etter spesielle regler. Den årlige grunnpensjon, som er felles for hele landet, utgjør nå kr. 3.492,— for ektefeller og kr. 2.328,— for enkeltpersoner. I de enkelte kommuner kan det vedtas å yte tilleggspensjon til grunnpensjonen med eller uten behovsprøving.

I Strinda ytes for tiden kommunal tilleggspensjon med kr. 720,— pr. år for enslige og kr. 1.092,— pr. år for ektepar. Tilleggspensjonen er behovsprøvet og friinntekten er henholdsvis kr. 3.492,— og kr. 5.238,—. De som har mindre inntekt utenom aldersstrygden enn friinntekten får altså full tilleggspensjon.

Uførehetsstrygden trer i kraft 1. jan. 1961 og avløser den tidligere støtteordning for blinde og vanføet. Trygden tar sikte på å hjelpe dem som er uføre i medisinsk forstand. Trygden gir et grunnbidrag på kr. 600,— pr. år, når uførheten medfører ekstrautgifter av betydning. Videre kan det ytes et hjelpebidrag på kr. 720,— pr. år når vedkommende på grunn av uførhet må ha særskilt tilsyn og pleie eller hjelp i huset. Videre vil det som hjelp til selvhjelp — kunne ytes bidrag eller lån for å gi den uføre mulighet til å komme i gang med et erverv eller til formål som har avgjørende betydning for hans ervervs-muligheter.

I tilknytning til uføretrygden er det gitt en lov om «attføringshjelp for arbeidsuføre». Omskolering kan om-

fatte enhver form for arbeidstrening og yrkesopplæring. Under omskoleringen ytes det «attføringspenger» med kr. 8,— pr. dag med tillegg av kr. 3,— for hvert barn og kr. 4,— for forsørgert ektefelle som har fylt 60 år. For å oppnå uførepensjon må vedkommende, etter først å ha gjennomgått omskolering, dokumentere at han er ute av stand til å yte mere enn en tredjedel av normal arbeidsinnsats. Foruten medisinsk uførhet må det altså også foreligge 2/3 ervervs-messig uførhet. Uførepensjonen utgjør samme beløp som aldersstrygdens grunnpensjoner (kr. 2.328,— pr. år for enkeltperson og kr. 3.492,— dersom den uføre forsørger ektefelle over 60 år), og bortfaller når retten til alderstrygd inntreer. Grunnbidrag og hjelpebidrag kan, når vilkårene foreligger, ydes i tillegg til uførepensjon/ alderstrygd. De enkelte kommuner kan gi tillegg til «attføringspengene» og uføretrygdens ydelser.

Forsørgerstrygd tilkommer ethvert barn under 18 år som har mistet sin far eller mor, dersom hun har vært hovedforsørger. Støtten utgjør kroner 900,— pr. år og gis uavhengig av barnetrygden.

Barnetrygd ydes med kr. 360,— pr. år for hvert barn under 16 år — vanligvis dog unntatt det første — som vedkommende forsørger, uten å ta hensyn til forsørgerens økonomiske stilling.

Krigspensjonering for militær- og sivilpersoner er gjennomført etter regler gitt i lover av 13. desember 1946.

Militær uføretrygd er gjennomført ved lov av 19. juni 1953.

Pensjonstrygden for skogsarbeidere yder alderspensjon ved fylte 65 år, forutsatt at den trygdede har opparbeidet minst 750 premieuker. Den årlige pensjon utgjør kr. 1,50 for hver premieuke, dog regnes det maksimalt med 1500 premieuker. Høyeste års-pensjon utgjør nå kr. 2.261,—. Forsørges ektefelle, øker pensjonen med 33½ pst. liksom det er forsørgertillegg med 10 pst. for hvert barn under 18 år. Trygden yder videre enkepensjon (med 60 pst. av alderspensjonen med ektefelletillegg) og barnepensjon etter spesielle regler.

I tillegg til bedriftens andel til de forskjellige trygde- og pensjonsordninger, har man de tariffestede sosiale tiltak: ferieloven med lønn for tre ukers ferie og lønn for bevegelige helligdager. Samlet utgjør således de sosiale utgifter en meget betydelig utgiftspost.

FORSLAGSVIRKSOMHETEN

173. <i>Sverre Ekelund:</i> Øking av kapasiteten til 1. renna i wira på PM I	kr. 150,—	196 <i>Peder Syrstad:</i> Flytting av nivåkran for Reistenmølle 1 og 2, PM V	kr. 150,—
189 <i>Sverre Wikdahl:</i> Ekstra sjaber på 1. og 2. våtpress PM V:	kr. 150,—	198 <i>Per Wullum:</i> Forlengelse av snor: framføringen på PM V	kr. 200,—
190 <i>Sverre Wikdahl:</i> Rørledning med pumpe fra utskuddstanken til store massetank PM V:	kr. 150,—	199 <i>Bjarne Johnsen:</i> Ombygging av gum- mieringsmaskinen	kr. 200,—
192 <i>Otto Stene:</i> Forandring av limkjel i gum.avd.:	kr. 200,—	200 <i>Asbjørn Johansen:</i> Rullestativ for uttak av store ruller på spennpapirmaskinen	kr. 100,—
193 <i>Johan Saksvik:</i> Beskyttende gummi- strimmel på kutteren i klistremaskinen:	kr. 150,—	201 <i>Sverre Wikdahl:</i> Tavle for notering av reparasjoner foretatt på PM V i helgene	kr. 150,—
195 <i>Alf Bjørkander:</i> Nøkleskap for reserve- nøkler	kr. 100,—	Disse tre har fått oppmuntrings- premie.	
		187 <i>Ragnar Johansen:</i> Kontrollanordning for tømming av bunnvannet i diffusøren	kr. 50,—
		194 <i>Johan Saksvik:</i> Merking av baller med forhåndsmerkede ranit- plater utenpå rammen	kr. 50,—
		202 <i>S. Halsbog:</i> Opplysningstavler og navneskiltter for kon- torene i fabrikk- bygningen	kr. 50,—

LITEN TUE

Opp under jul er det bestandig slik at pengene blir mer enn alminnelig små, og om torsdagene gjelder det å få dem hurtigst mulig, for de må sirkulere. En slik torsdag jeg sto og ventet på penger, begynte jeg å spekulere på hva både jeg og bedriften taper i tid på den utlønningsordning som rår i enkelte avdelinger. I min avdeling står ca. 90 mann og venter. 10 min. er minimum ventetid.

10 min. $\times$ 90 = 900 min. = 15 timer
Det er ca. 50 utlønningsdager i året.
15 timer $\times$ 50 = 750 timer. Det er igjen 100 dagsverk.

Dette er bare i min avdeling.
Noe for tidsstudieavdelingen å tenke på.

Ethvert fotballag ville ha bruk for mannen som spiller fremragende på alle plasser, dribler av alle motspillere og aldri bommer på ballen — men det er helt umulig å få ham til å legge fra seg den varme pølsen og komme ned fra tilskuertribunen.

Bilturer

Alle her på bedriften kjenner Bjarne Sandtrø. Mange vet også at han har bil, og at han liker å bruke den. Men vi tror ikke at så mange vet at Sandtrø helt siden 1947 årvist om somrene har tatt lange bilturer med ranheimspensjonister. En solskinnsdag lesser han full bilen og streifer omkring i Trøndelag.

En gang var de også sannelig helt inn i broderlandet. Da dette slang oss for ørene oppsøkte vi Sandtrø og spurte om han ville fortelle oss litt om disse turene, så vi muligens kunne få det inn i Ranheim-Nytt. Hvis vi bare ville holde hans navn utenom, svarte han, ellers ikke. Vi tar likevel sjansen og nevner navn, for vi mener dette er

Bjarne Sandtrø.

*På grensa ved Storlien.
Fra venstre: Martin Guldborg, Ludvig Stokke, Iver Malvik, Hans Barstad og Adolf Myhre.*

tiltak som gir grunn til ettertanke. Disse turene arrangerer Sandtrø vel å merke uten den minste kostnad for deltakerne. Han avtaler dag, kommer og henter dem, sørger for mat og bringer dem trygt hjem etter hver tur.

Jeg har kanskje mest utbytte sjøl av disse turene, sier Sandtrø, men jeg tror også pensjonistene har moro av dem. På den første turen i 1947 var det Joahcim Grytbak og frue, og Källholm som var med til Børsa. Siden har både steder og deltakere skiftet. Flere ganger har vi reist opp gammelostbygda, Soknedalen til Berkåk, og så Meldalen ned — en tur om Skogn — Ekne — Steinkjer — Stiklestad. Videre opp til Vuku. Derfra over Verdalselva og tilbake på andre siden for å se minnestøtten over Verdalsraset i 1893. Nye riksvei til Ann

*Mellom Berkåk
og Ulsberg.
Fra venstre:
Martin Harper,
Martin Guldberg,
Hans Barstad,
Iver Malvik,
Adolf Myhre.*

i Sverige. Der ble det smørgosser uti Jämtlands grøne skogar. —Hegsetfossen i Tydal — på denne turen var vi på Sørensens Kafé der oppe — dit må alle gå hvis de er på disse traktene.

På den siste tur i 1960 var disse med: Martin Guldberg, Hans Barstad, Martin Harper, Iver Malvik og Ludvik Stokke. Vi foretok «vareopp-telling», sier Sandtrø, og det viste seg at disse karene tilsammen representerte 400 år. Vi har kjørt gjennom steder og på veier som disse karene har gjestet i ungdommen, og det blir mange fornøyelige stubber å høre. En gang var gamle Edvard Knutsen og Jakob Eriksen med på en tur over Skaun og om Malmsjøen. Eriksen hadde eksert rekrutt på Øysanden og dengang foretatt utmarsjer i disse traktene. Han kjente hver en bakke og sving på veien, og levde opp igjen sommeren som kongens kar. Knutsen hadde også eksersert på Øysanden, og da vi passerte der, ble han i fyr og flamme, og fortalte om den gang det fantes jenter til.

*De samme karene på Støren
etter en kafferast.*

Sørensens kaffe smakte godt.

Ranheims-Nytt oppsøkte også noen av deltakerne på disse turene for å høre deres mening.

Martin Harper sa blant annet at disse turene var store opplevelser — og slikt et fint vær vi har på alle turene. Han minnes særlig en tur om Steinkjer hvor Sandtrø fikk fatt i ordføreren, Solberg, som viste dem rundt, bl. a. i Steinkjers flotte samfunnshus. Det er beint fram enestående av Sandtrø å lage slike turer for oss. Sandtrø var bestandig hard i sine krav når det gjaldt fabrikkens ve og vel, men utenom bedrifta kan du ikke få mere hjelpsom og godhjerta kar. Harper tar aldri i mere enn det holder, og derfor synes vi det må være flott å få en slik attest av denne kjernekaeren.

Ludvik Stokke har vært med på bare en tur, men han sa kort og godt at det var noe av det likeste han hadde vært med på.

Ranheims-Nytt er enig i at stort mere fornuftig kan ikke bilen brukes!

B.

I Soknedalen.

Klaus Kirkvold, Hans Barstad, Martin Harper og Iver Malvik.

Foran frihetsskjempenes monument i Falstadskogen.

Med Ranheim kraft som startnummer

Det er mange år siden jeg deltok første gang i friidrett. Og det er blitt mange starter siden den første. Men i fjor startet jeg første gangen med et startnummer av MG finstripet brun kraft. Det skjedde slett ikke på Ranheim, men i Belgia.

Norges Friidrettsforbund hadde tidlig i fjor fått innbydelse for tremannslag til terrengløpet «International Martini Cross» i Bryssel, Belgias hovedstad. Den ble mottatt med takk. Men det ble vanskeligheter med å stille tre mann til et løp først i april. Skisesongen var jo ikke slutt enda her hjemme. Så måtte Forbundet ty til de gamle travere enda en gang. Torgersen, Kjersem og Saksvik med leder Åmødt installerte seg på hotel Imperial, lørdag 9. april 1959 etter en behagelig flytur over København og Amsterdam.

Øistens sitt startnr. trykt på Ranheims-papir.

Pokalen det ble løpt om.

I Belgia var det allerede full vår med grønne enger og blomstrende haver. Det ble nesten for brå overgang fra vinterkulde og lange makko.

Arrangør av løpet var det kjente vinfirma Martini & Rossi i samarbeide med Bryssels største friidrettsklubb. Hele løypa var merket med reklameplakater for Martinis Vermouth, noe som man vanskelig kan tenke seg her i landet. Vi hadde ventet oss en flat løype, men den var overraskende kupert. Terrenget omkring Fallon stadion utenfor Bryssel var godt utnyttet. Løypa var 2 km lang og skulle løpes 4 ganger. Midtveis i runden var det et par meter fred hekk med mye gjørme på begge sider. Den skulle bli til stor bry for mange under løpet, mens alle de yngre tilskuere hadde sikret seg plass ved dette strategiske punktet allerede lenge før start.

I den internasjonale klassen var

det 70 deltakere som stilte til start. Det var løpere fra Belgia, Finnland, Frankrike, Italia, Irland, Jugoslavia, Marokko, Norge, Tunis, Spania og Wales.

Da startskuddet gikk, var det bare tre godtroende nordmenn som la av gårde. De øvrige var da langt på vei allerede. Torgersen påsto etterpå at de første pigget ut da starteren ladet pistolen. Men det var ingen snakk om tyvstart, så det var bare å komme seg etter de andre fortest mulig. Farten i tetsgruppen var så alt for stor for oss nordmenn, så det nyttet ikke å ta igjen dem. Lenger fram enn på 16. pl. klarte jeg ikke å komme noen gang under løpet, og det ble også min endelige plassering. Lagmessig ble vi nr. 5.

Men moro var det selv om plasseringene ble beskjedne for oss nordmenn. Ikke minst moro var det å se at papirnummeret på tross av kraftige regnskurer under løpet tålte påkjenningen godt. Det er et sterkt papir vi lager!

Premieutdelingen var riktig festlig med fritt valg blant mange og flotte premier. Størst jubel var det da nr. 19 valgte en 5 liters flaske «Dry Martini.»

Ø. S.

Dr. Birger Tvedt, som har gjort mosjon og idrett til sitt spesialstudium, har framhevet titt og ofte passivitets nedbrytende evner både på kropp og sjel. Han taler ofte om bevegelsesglede, samtidig som han tegner et mørkt bilde av tidens ungdom som etterhvert glemmer sitt kroppslige beredskap.

Den avtar nemlig faretruende, og den store hær av sykdommer som lurar bak hjørnet og rir velferdsstaten som en mare, vil fort skape problemer nok.

Åreforkalkning, hjertesykdommer (degenerasjonssykdommer), revmatisme og slitasjesykdommer øker stort.

Hvordan er det med bedriftsidretten på Ranheim?

SLEKTERS GANG. Familien Eriksen, Sveen

Elise Sveen

Ole Sveen

Jakob Sveen

Jakob Eriksen

Anna Eriksen

Emma Isaksen

Trygve Eriksen

William Eriksen

Dion Eriksen

Leif Johannesen

Odin Dahl

Erling Eriksen

Laurits Eriksen

Sigurd Eriksen

Wilhelm Eriksen

Odd Eriksen

Lennart Granbom

Brit Barstad

Familien Eriksen, Sveen.

Når vi i dette nr. av Ranheims-Nytt tar for oss slekten Eriksen, så viser det seg at dette ikke er så enkelt som en først skulle tro. Vi har foretatt en viss granskning bakover i tida, og det vi med sikkerhet kan fastslå er at det var en kar som het Jakob som var bosatt oppe i Sveen omkring 1875. Hans etternavn er ikke helt sikkert. Han ble kalt både Jakob Sveen og Jakob Jakobsen, men i følge folketellingslista for 1875 heter han Jakob Olsen og kona heter Elise. Dette Olsen-navnet høres ikke urimelig ut, for etter hva vi har gravet frem så var det en som ble kalt Ole Sve som skulle være bosatt i Sveen så tidlig som før 1800-tallet. Men alt dette er litt dunkelt så vi får ta utgangspunkt fra Jakob Sveen som ble født i 1815 og var ansatt på gården Ranheim. Han var egentlig snekker, men ellers litt av en alt-mulig-mann. Hans sønn, Erik, ble smed og overtok Sveen etter faren. Det viser seg forresten at smedyrket lå godt til rette for familien. Nesten alle Eriks sønner havnet der, og dette har fortsatt også i de senere generasjoner.

En liten historie:

Mathias Nikolaisen, kjent av den litt eldre generasjon som skolelærer, syslet også litt med snekkering. En dag ruslet han opp til Sveen til Jakob for å låne en høvel. Vel, det fikk han. Han brukte høvelen vel og lenge, men en dag syntes han at det var på tide å levere tilbake lånet. Han gikk opp til Sveen igjen og leverte høvelen til

Erik, Jakobs sønn, og takket for lånet.

Det hører med til historien at det var femti år siden at han lånte høvelen, og Erik ingen anelse hadde om saken i det hele tatt.

Følgende har på et eller annet tidspunkt hatt tilknytning til Ranheim Papirfabrik:

Jakob Sveen
Erik Jakobsen, Jakobs sønn.
Jakob Eriksen, Eriks sønn.
Erling Eriksen. }
Laurits Eriksen. } Jakob Eriksens
Sigurd Eriksen, } sønner.
Wilhelm Eriksen. }
Odd Eriksen, Laurits Eriksens sønn.
5. generasjon.
Videre har vi av Erik Jakobsens barn:
Olaf Eriksen.
Johannes Eriksen.
Trygve Eriksen.
William Eriksen.
Dion Eriksen.
Anna Eriksen.
Emma Eriksen.
Odin Dahl, Anna Eriksens sønn.
Leif Johannesen, Johannes Eriksens sønn.
Brit Barstad, Jakob Eriksens datterdatter. 5. generasjon.
Edvin Vangen.
Helge Vangen.
Ragnvald Vangen, Erik Jakobsens datter-sønner.
Lennart Granbom.
Erik Jakobsens dattersønn.

E. A.

70 år.

Olaf Svebakk	11/5 -61
Olaf Vestmo	19/5 -61
Einar Saksvik	20/3 -61

60 år.

Magnus Hofstad	8/4 -61
Martin Kambuås	30/4 -61
Alfond Olsen	4/5 -61
John Leikvold	11/5 -61
Jakob Henriksen	2/6 -61

50 år.

Kåre Kårbo	24/4 -61
Alf Hårberg	20/5 -61
Boye Moksnes	13/6 -61

50 år i bedriftens tjeneste

røsten kara til å speede opp. For arbeidet sitt behersker den gode Johansen. Han har alltid hatt det med det at han ville kjenne det som foregår på arbeidsplassen til bunns, og når det gjelder koking av cellulose, som han har drevet med de fleste av sine 50 år i bedriftens tjeneste, så har han full oversikt over hvordan de forskjellige faktorer influerer på massekvaliteten. Det var følgelig i 1911 Birger Johansen gikk gjennom fabrikkporten første gang for å begynne på jobben i huggeriet. Etterhvert passerte han de øvrige avdelinger i cellulosefabrikken og havnet til slutt i kokeriet, og her blir vel den barske viking stående på skansen ennå i noen år såsant ikke gangtiden overstiger det som døgnnet har disponibelt.

A. M.

Kondisjonen når målsnoren brytes i det arbeidsløpet vi alle deltar i, kan være så høyst forskjellig. Noen er fremdeles unge og spreke, mens andre bare såvidt greier å karre seg over målstreken, og en del har måttet bryte løpet.

Men så har vi noen som etter alle beregninger skulle ha gitt opp, men som fortsetter på rene, skjære viljen. Hva denne karakteregenskap kan makte, får vi demonstrert av Birger Johansen hver eneste dag. Han er fast bestemt på å skjøtte arbeidet sitt uansett hva det skal koste — og presis på jobben, ikke snakk om annet.

Det er enkelte som har vanskelig for å få tiden til å strekke til — særlig om morgenen, og som fører en kamp på vikende front med minutene. Ikke så me'n Birger. Han bare legger på en halv- eller heltime på gangtiden og inntar plassen i god tid. Sine tropper leder han med fast hånd. Blir ikke direktivene oppfattet og etterkommet prompte, så får torden-

Gjettekonkurransen i julenummeret

Gjettekonkurransen hadde nok skapt problemer. Bare en mann hadde 12 rette, nemlig Sverre Wikdahl.

To mann hadde 11 rette: Torbjørn Gjengstø og Gustav Darell. Det var særlig karrikaturen av Karl Bjørnstad som hadde voldt bry. Sverre Wikdahl får altså første premie. Etter loddrekning fikk Torbjørn Gjengstø annen premie. Gustav Darell får så tredje.

De rette svar er: Bilde 1) Torbjørn Gjengstø. 2) Idrettsplassen. 3) Øystein Saksvik. 4) Solemstjøenna. 5) Være. 6) Astrøbakken. 7) Karl Bjørnstad. 8) Asbjørn Johansen. 9) Ranheim skole. 10) Kroa. 11) Asfaltmaskin på sin gamle plass. 12) Ranheimsparken.

RED.

**TIL
MANNSKAPENE
I
INDUSTRIVERNET**

Øvelsene vil i år bli holdt regelmessig med 2 øvelsesdager pr. måned i 10 måneder. Det blir 1 øvelsesdag pr. mann pr. måned.

Onsdag er valgt som øvelsesdag for alle tjenestegrener. Det kan da arrangeres samøvelser eller foredrag og film, som alle kan delta i uten spesielle innkallinger.

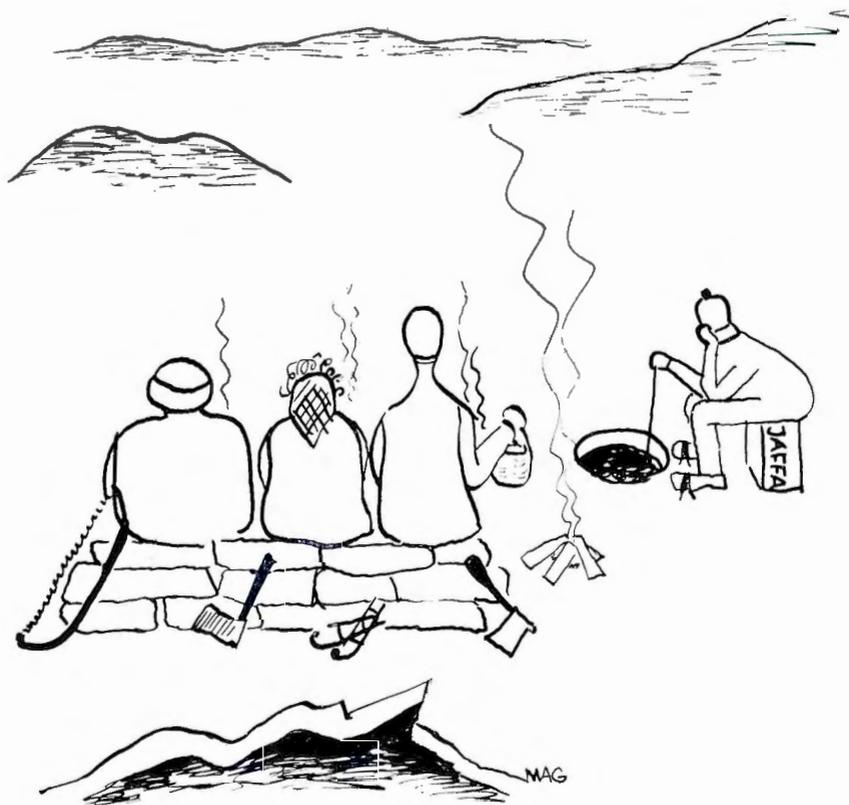
Det må også være lettere for hver enkelt å ordne seg når øvelsesdag og dato er kjent, så øvelsene kan gå etter programmet.

Programmet for første halvår er oppsatt, og medfølger. Det vil likevel bli sendt innkallinger av tjenestegrenlederne for hver øvelsesdag, med angivelse av tidspunkt og eventuelle forandringer.

Øvelsesprogram 1961.

Møtedager	Tjenestegrener	Møtested	Anmerkninger
1. februar	Br.v. — San.	Spisesal mek. verksted	} Politimester Østerberg kl. 18,00.
8. februar	Br.v. — San.	»	
1. mars	Br.v.	»	} Dr.Dr. Smith.
1. mars	Br.v.	»	
8. mars	Br.v.	»	
8. mars	Br.v.	»	} Brannsjef Nilsen
5. april	Br.v.	»	
5. april	Br.v.	»	
12. april	Br.v.	»	
12. april	Br.v.	»	} Samøvelse med T.heim og Strinda Brannv. og Sanitet.
3. mai	San.	Brannstasjon	
3. mai	San.	San.rom	
10. mai	San.	Brannstasjon	
10. mai	San.	San.rom	} Samøvelse
31. mai	San.	Brannstasjon	
31. mai	San.	San.rom	
7. juni	San.	Brannstasjon	
7. juni	San.	San.rom	

Saltøya avskåret fra omverdenen

Når dette skrives er Fættensfjorden tilfrosset og Saltøya avskåret fra omverdenen. Det er ikke hvert år slikt hender, og derfor kan det bli en del vanskeligheter. Men Saltøy-komiteen ser iskaldt på situasjonen. De har utstyrt seg med isøkser, sko med pigger og vanntette guttaperkabukser. T. Eriksen leder ishavsgjengen. Ennå er de ikke helt enige om de skal lage råk eller forsere isbaksen

med sleder og hunder. Foreløpig ligger de i igloer på isen og stikker ut ruter og planlegger, mens Gusta Gabrielsen har en hard tørn med å koke kaffe og frakte berlinerboller fra Langstein. De står i telefonisk forbindelse med Rygg på Saltøya, og han sier det skal god rygg til for å greie en slik innkapsling. Men han setter sin lit til Saltøy-komiteen. Det er folk med «tæl» i, sier han.

Merkverdige hendelser

Det skjer litt av hvert
    mellom stjerner og måne.
Snart godtar vi alt!
    — vi det rareste tror.
Tenk — «Ape-rakett»
    som fra blåne til blåne.
Kretser rund jorda —
    og går støtt som på snor — !?

Men likevel er
    det nå alltid en grense.
Tross alt her en dag,
    vi litt vantroen står.
På en port i
    bedriften — o pestilense.
Det stod svart på grått
    at det «Arbeid pågår» — — ?
    B...

*Stoff til neste nr. må være
innsendt til redaksjonen innen
10. mai 1961.*

